

J. R.

**Postulaty obywateli ZSRR w zakresie
kodyfikacji prawa rodzinnego :
[recenzja artykułu I. Babuchina i J.
Kordiewa opublikowanego w
"Sowietskoj Justycyi", 1963, nr 7]**

Palestra 7/6(66), 69-70

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nie. Prawo zezwala mu w takim wypadku na założenie kancelarii w siedzibie tego przedsiębiorstwa. Jednakże nawet w takim wypadku nie jest on uważany za pracownika przedsiębiorstwa.

Wszyscy adwokaci podlegają ubezpieczeniu społecznym.

Warunkiem, od którego zależy uzyskanie możliwości pełnienia funkcji adwokata, jest ukończenie studiów prawniczych oraz odbycie 3-letniej praktyki zawodowej, zakończonej egzaminem adwokackim. W ramach tej praktyki kandydat na adwokata musi spędzić co najmniej rok na aplikacji adwokackiej i rok na aplikacji sądowej, trzeci zaś rok praktyki może być wykonany również w urzędzie prokuratorskim, w administracji, w zarządach prawnych przedsiębiorstw, w organizacji społecznych i ekonomicznych itd.

Profesorowie prawa zwolnieni są od powyższych wymagań.

Kandydatura określonej osoby na adwokata może być odrzucona przez komitet wykonawczy danej izby za zgodą jej rady. Odrzucony kandydat nie ma prawa odwołania się od powyższej decyzji, może jednak wystąpić z odpowiednim wnioskiem w drodze postępowania administracyjnego.

Organami rad adwokackich w Jugosławii są: 1) ogólne zebranie członków, które m. in. decyduje o statucie izby, wewnętrznych regulach postępowania i wyborach; 2) komitet wykonawczy (ciało zarządzające), wybierany przez ogólne zebranie; 3) rada składająca się z 20 członków, w połowie wybieranych przez ogólne zgromadzenie, a w pozostałej części przez Narodowe Zgromadzenie republik i autonomicznej prowincji Wojewodiny spośród znanych prawników lub innych działaczy społecznych.

Przewodniczący komitetu wykonawczego oraz reprezentant aplikantów adwokackich są *ex officio* członkami rady. Żaden inny członek komitetu wykonawczego nie może poza tym wchodzić w jej skład.

Kontrolę działalności finansowej komitetu sprawuje specjalna komisja wybrana przez zgromadzenie ogólne członków danej rady.

Sądy dyscyplinarne wybierane są również przez zgromadzenie i mają na celu rozpatrywanie wypadków naruszenia obowiązków etycznych i zawodowych adwokatów. Rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo wszczynania postępowania z własnej inicjatywy lub na żądanie komitetu wykonawczego bądź też właściwego republikańskiego lub prowincjonalnego sekretariatu sprawiedliwości. Postępowanie dyscyplinarne musi się toczyć w obecności oskarżonego. Kary dyscyplinarne obejmują: ostrzeżenie i grzywnę za mniej ważne naruszenia, a nagane, grzywnę i utratę prawa wykonywania zawodu za ciężkie naruszenia. Odwołanie od orzeczeń sądów dyscyplinarnych można kierować do republikańskiego lub prowincjonalnego sądu najwyższego, który rozpatruje je w składzie 5 członków.

Postulaty obywateli ZSRR w zakresie kodyfikacji prawa rodzinnego

W grudniu 1962 r. podano do wiadomości decyzję Komisji projektów ustawodawczych Rady Najwyższej ZSRR o zakończeniu prac nad projektem Podstaw ustawodawstwa o małżeństwie i rodzinie.

W pracach nad projektem wzięto pod uwagę wypowiedzi tysięcy obywateli, którzy wysyłali pod adresem KC KPZR, Rady Najwyższej i Rady Ministrów ZSRR

pisma zawierające krytykę obowiązującego ustawodawstwa. Przegląd postulatów obywateli zawartych w tych pismach zawiera artykuł I. Bałuchina i J. Kordie wa, ogłoszony w nrze 7 z 1963 r. „Sowietskoj Justycyi”.

W zakresie zawarcia związku małżeńskiego podstawowym żądaniem jest postulat zawarcia w przyszłej ustawie wymagania, aby ceremonia ta odbywała się w uroczystej formie, w specjalnym, odpowiednio do takiej sytuacji przyzodobionym lokalu (budzi niesmak w wielu obywatelach fakt, że w tym samym pomieszczeniu dokonuje się niejednokrotnie aktów rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów).

Wielu piszących postuluje podniesienie granicy wieku uprawniającego do zawarcia małżeństwa, motywując to między innymi tym, że większość mężczyzn w wieku 19—20 lat odbywa służbę wojskową, co oznacza zerwanie bezpośrednich więzów rodzinnych na okres 2—3 lat, po upływie którego wiele małżeństw najczęściej się rozpada.

Postuluje się także wprowadzenie określonego terminu (1-, 2- lub 3-miesięcznego) między chwilą zgłoszenia chęci zawarcia małżeństwa a dokonaniem samego aktu jego rejestracji, aby w ten sposób zapobiec zbyt pochopnemu podejmowaniu decyzji w tych sprawach. „Czy można mówić o jakichś poważnych uczuciach miłości i wierności — pisze ob. Pietrow z Riazania — jeżeli między poznaniem się a wstąpieniem w związek małżeński mija niecały dzień!”

Krytykę wywołała także obowiązująca dotychczas procedura rozwodowa, którą zdaniem wielu piszących należy znacznie uprościć przez ustanowienie zasady jednoinstancyjności postępowania, obniżenie opłat sądowych oraz poddanie tych spraw ogólnemu trybowi postępowania cywilnego. Obok jednakże tych postulatów występują także żądania ograniczenia możliwości uzyskania rozwodu, dopuszczalnego pod pewnymi tylko warunkami, m. in. za zgodą obu stron, po upływie 3 lat od ustania wspólnego pożycia i zawsze w razie braku małoletnich dzieci.

Większość autorów listów zgodna jest co do konieczności zmiany dotychczasowego ustawodawstwa regulującego zagadnienie praw i obowiązków dzieci pozamałżeńskich i ich rodziców. Postulują oni wprowadzenie do prawa radzieckiego, nie znającego tej instytucji, możliwości sądowego ustalenia ojcostwa pozamałżeńskiego, jak również uznania dziecka oraz dochodzenia alimentów na rzecz dziecka pozamałżeńskiego.

Dużo uwagi poświęcono w listach problematyce postępowania w sprawach o alimenty, w szczególności sposobowi ustalania ich wysokości (przy wzięciu pod uwagę warunków materialnych stron), egzekwowania itd.

Wielka fala zainteresowania obywateli radzieckich pracami kodyfikacyjnymi w dziedzinie prawa rodzinnego zapowiada niezwykle interesującą dyskusję, jaka z pewnością rozwinie się po opublikowaniu przygotowanego projektu nowych Podstaw ustawodawstwa ZSRR o małżeństwie i rodzinie.

Dyskusja nad projektowanymi zmianami prawa rodzinnego w CSRS

W CSRS trwają prace nad skonstruowaniem nowego kodeksu rodzinnego. „Socialistická Zákonnosť”, czasopismo czechosłowackiego Ministerstwa Sprawiedliwości, przynosi w nrze 1 z 1963 r. interesujące materiały z dyskusji nad przygotowanym projektem. Dyskusja ta objęta w szczególności następujące pro-